

struinen

in de Amsterdamse Waterleidingduinen

wateronet

NR. 83 | WINTER 2014

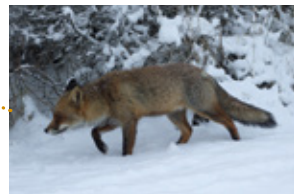

Struinen met
Elly van SteijnIngang
Zandvoortselaan

ABC van de AWD

Ingang
OaseIngang
Panneland

Wintervacht

Ingang
De Zilk

Noordoosterkanaal

De Amsterdamse
Waterleidingduinen ligt
aan de kust, ten zuiden
van Zandvoort**03 STRUINEN MET**
Elly van Steijn**04 NATUUR EN WATER**
ABC van de Water-
leidingduinen**07 GESPOT**
Geboren in het duin**08 PANORAMA**
Noordoosterkanaal**10 KINDERPAGINA**
Vogels voeren**11 MIJN WATER**
Schaatswater**12 BEWONERS VAN
DE AWD**
Wintervacht**14 UITGELICHT****16 ACTIVITEITEN-
KALENDER**'Fascinerend
wat ik als
vrijwilliger
allemaal te
weten kom'

ELLY VAN STEIJN (66) WERKTE TOT VOOR KORT IN DE ZORG. NA HAAR PENSIOEN BESLOOT ZE EEN KEER DEEL TE NEMEN AAN EEN VRIJWILLIGERSDAG IN DE WATERLEIDINGDUINEN. SINDSDIEN IS ZE EËN VAN DE VASTE KRACHTEN.

“Met een groep vaste vrijwilligers ben ik zo’n twee keer per week actief in het natuurbeheer. We snoeien, maaien en hooien wat af. Ik vind het heerlijk om mee te helpen aan het bestrijden van de Amerikaanse vogelkers. Dat is een echte plaagboom die maar voortwoekert. Als we die niet te lijf gaan, groeit het open duinlandschap langzaam dicht.

In de natuur werken ontspant niet alleen, ik leer ook veel nieuwe dingen. Hoewel ik in De Zilk ben geboren en mijn voorouders zelfs nog in een boerderijtje op het Haasveld woonden, besef ik iets te vaak dat ik eigenlijk weinig over

de natuur weet. In de vrijwilligersgroep zitten enkele vogelaars, die juist overlopen van parate natuurkennis! Als we op pad gaan met vaste krachten van Waternet of een activiteit bijwonen, hoor ik ook veel nieuwe dingen. Zo was er laatst een lezing over waterwinning en over het nut van de schaapskuddes die hier grazen. Fascinerend wat ik als vrijwilliger dan allemaal te weten kom. Waar ik als vrijwilliger ook van kan genieten is kinderactiviteiten begeleiden. Bijvoorbeeld tijdens de houtvestdag of tijdens de kerstevementen.

Net als vroeger ga ik nog geregeld alleen de duinen in. Het is een heerlijk gebied om doorheen te slenteren. Meestal wandel ik zo’n anderhalf uur. Liefst wat verder weg van de ingang. Dieper in het duin is het altijd rustiger.”

Ook helpen met snoeien, maaien en hooien?
Kijk voor vrijwilligerswerk op waternet.nl/AWD

ABC van de Waterleidingduinen

Archeologische vondsten bewijzen dat er in de duinen al zeker 5.000 jaar mensen wonen en werken. Markante punten in het landschap zijn in voorbije eeuwen op naam gebracht door boeren, vissers, jachtopzieners, burgers, notabelen en Waternet-medewerkers. Maar wat betekenen al die cultuurhistorische plaatsbepalingen op oude en nieuwe wandelkaarten? Verklarende woordenlijst van opvallende toponiemen.

A

AARDAPPELVELDJES

werden begin negentiende eeuw aangelegd ten zuiden van Zandvoort. Toenmalig duineigenaar Jonkheer Willem Philip Barnaart verpachtte akkertjes voor drie cent per 15 vierkante meter. In de spit- en rooitijd overnachtten de telers in strohutjes. De duinaardappelen waren van excellente kwaliteit. Engeland was grootafnemer.

B

BERGEN

veel hoge duintoppen worden op kaartmateriaal aangeduid als 'berg'. Zo kennen we de Berg van de Postpaal waar ooit een seinpost stond, de Kijkberg en de Pollenberg

BEUKENLAAN

Onder wandelaars een geliefde laan met oeroude beuken bij ingang Oase. De beuken zijn vermoedelijk al aangeplant halverwege de 19e eeuw.

C

CYCLOOP

is de naam van een duintop waar 'ramptoeisten' op 2 januari 1855 het gelijknamige radarstoomschip onder water zagen verdwijnen.

D

DUIZENDMETERWEG

Ooit besloeg deze weg langs het duizendmeterkanaal exact een kilometer. De weg kreeg een kromming en werd later opgedeeld.

E

EILAND VAN ROLVERS

Een eiland tussen waterlopen
dat ooit een weiland was van de
familie Rolvers, een boerenfamilie
die begin twintigste eeuw op deze
plek woonde en werkte.

F

FRANSE VLAK

is mogelijk een herinnering aan de plek waar Franse soldaten, na de inname van ons land in 1795, gelegerd waren.

G

GROOT ZWARTEVELD

Dankt zijn naam aan de plaatselijk donkerbruine tot zwarte bodem. Deze donkergekleurde zandgrond heeft een venige oorsprong. Vermoedelijk lag hier te midden van strandwallen ooit een moeras.

H

HAASVELD

Toponiem dat als ‘Haechsvelt’ al voorkomt op een kaart van 1746. In de uitgebreide versie van Het ABC van de AWD, van Gert Baeyens, staat dat de naam niets van doen heeft met hazen. Wel zou het een verbastering kunnen zijn van een oud woord voor ‘beek’. Het Haasveld was eeuwenlang in trek als landbouwgrond.

1

IJZERENMANNENVLAK

Ontleent zijn naam aan een enorme graafmachine die gebruikt is bij de aanleg van het Schusterkanaal. Deze baggermolen op het droge had de bijnaam 'ijzeren man'.

J

JACHTGEBIED

Vroeger werd in de AWD gejaagd op groot en klein wild. Tal van toponiemen verwijzen hiernaar. Ook stropers hebben op oude en nieuwe kaarten hun sporen nagelaten. Het Fazantenbos, Jantje's kuil en Astrid's driftje verwijzen naar de voormalige wilddoogst. Zo betekent het veelvuldig voorkomende 'drift', deel van een jachtterrein.

K

KERKLAAN

Oude verbindingsweg voor
kerkgangers tussen De Zilk en
Vogelenzang.

L

LUIZENBERG

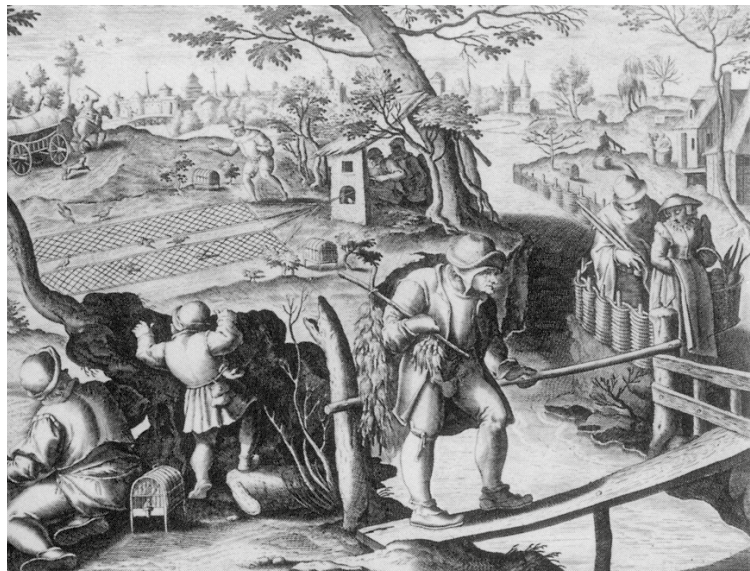
Bij deze duintop vlakbij het Vliegermonument stonden vermoedelijk de barakken van grondwerkers die vanaf 1851 de waterleidingduinka-

De naam doet vermoeden dat de
hygiënische omstandigheden
destijds niet optimaal waren.

M

MUSEUMDUIN

Een duin waar in 1940 door de Duitse bezetter ondergrondse museumdepots zijn gebouwd voor de opslag van geroofde kunstschaten. Tweede wereldoorlog-sporen die

in het duin nog zichtbaar zijn, zijn talloze bunkers. Beroemd is het bunkerdorp, een locatie van een grote voormalige Duitse kustbatterij.

N

NOORDOOSTERKANAAL

Hoofdader voor de toevoer van voorgezuiverd duinwater voor de Oranjekom. Gegraven tussen 1932 en 1935.

O

ORANJEKOM

Verzamelvijver voor duinwater waar de Prins van Oranje bij de aanleg in 1851 de eerste spade in de grond stak.

P

PAARDENKERKHOF

De naam verwijst mogelijk naar de paardenbotten die aan het begin van de negentiende eeuw zijn gebruikt om eigendomsgrenzen mee af te bakenen.

R

ROZENWATERVELD

Hoewel er volop duinroosjes staan op dit veld, is het 'rozen'

een verbastering van het plaatselijk gebruikte roosdomp, voor de roerdomp die hier ooit in grote aantallen voorkwam. Dit voormalige moeras met rietlandjes werd later ontgonnen en in bedrijf genomen als weidegrond.

S

STRONTIGE PAN

Duinpan vernoemd naar de plek waar koeien destijds in grote hoeveelheden hun vlaaien deponeerden.

T

TILANUSPAD

Mevrouw Tilanus was lid van de gemeenteraad van Amsterdam. In februari 1922 stelde zij voor de Waterleidingduinen open te stellen voor publiek, waartoe later dat jaar werd besloten.

U

UILENBOSSEN

Favoriete plekken waar ransuilen zich tot 1975's winters ophielden. Toen de havik de AWD ontdekte, was het hier gedaan met deze prachtige roofvogels.

V

VINKENBAAN

Gerestaureerde oude vinkenbaan uit 1856 van Aernout van Lennep. Een vinkenbaan was een vanginrichting voor kleine vogels in de Hollandse duinen, waar de vogeltrek standaard langs komt. In de 18e eeuw had ieder 'buiten' een eigen vinkenbaan met vinkenbaanhuisje.

W

WATERDELLEN

Het woord 'del' komt, in combinatie met andere woorden, geregeld voor op oude en nieuwe duinkaarten. Een del is een laagte in het duinlandschap, vaak verwijzend naar een vochtige duinvallei.

Z

ZANDVOORTSELAAN

Oorspronkelijk Zandvoortterweg. In 1920 is de laan geasfalteerd. Een eeuw eerder was de weg zo slecht dat Zandvoort nauwelijks handel kon drijven en inwoners als gevolg daarvan lange tijd in armoede leefden. In 1828 was de oude weg gereed en werd de kustplaats na aanleg van een badhuis al snel een toeristische trekpleister.

EXCURSIES

Meer weten? Ga mee met de excursie geschiedenis van het duin op 10 januari of 12 maart. www.waternet.nl/AWD

Bron: Astrid, Barnaart en Cycloop, het ABC van de AWD. Uitgave van Genootschap Oud De Zilck. Te koop in het bezoekerscentrum.

13 November 2014, 11.30

naam:

Mevrouw De Vries

Geboren in het duin

Wat doet u in de AWD?

"Ik ben geboren in het duin en bezoek de plekken waar ik vroeger speelde," vertelt mevrouw De Vries. "Ons huis stond net naast de Zandvoortselaan, tegenover de doktersdrift, bij een grote kastanjeboom. Op de voorgevel stond mijn naam 'Toetje'. De kastanjeboom is er nog en er liggen nog altijd brokjes steen, vermoedelijk van het ouderlijk huis." Mevrouw De Vries straalt als ze op deze historische plek staat. Ze voelt aan de plakkerige knoppen van de kastanje en wijst naar de Stokmansberg, waar ze als klein meisje in de winter vanaf sleede. "Het is hier enorm veranderd. Vroeger groeiden hier alleen lage struiken en veel bramen. Waar nu seringengroeien, stonden zo'n twaalf huizen."

Komt u hier vaak

"Toen ik twaalf was moesten wij evacueren naar Aerdenhout. De Duitsers wilden in de oorlog geen

bewoners in het duin. Het hele duin werd verboden gebied. Ons huis is tijdens de oorlog afgebroken. Ik ben hier na 1945 altijd teruggekeerd. Met mijn man heb ik hier veel gewandeld."

Wat vindt u zo bijzonder aan dit gebied?

"Mijn man en ik hadden een druk bestaan. Voor rust en ontspanning wandelden we langs het Noordoosterkanaal. Via de boogbruggen ging het terug naar de uitgang. Mijn man leerde mij steeds meer bomen en planten herkennen. Samen genoten we van de vele kleuren en de prachtige vergezichten. Vroeger plukten we bramen rond de Stokmansberg. En ik speelde er met de buurtkinderen. Nu kijk ik wel eens naar de top en denk: wat zou ik graag nog een keer naar beneden willen sleën."

NOORDOOSTERKANAAL

Twee jaar geleden was er volop winterpret in het duin. Dit is het uitzicht vanaf de Stokmansberg op het Noordoosterkanaal. Langs dit kanaal zijn vorig jaar natuurvriendelijke oevers aangelegd. Aan de andere kant van de Stokmansberg ligt Natuurbrug Zandpoort, die ons duin met Nationaal Park Zuid-Kennemerland verbindt.

Vogels voeren

In de winter scharrelen vogels minder makkelijk hun voedsel bij elkaar. Insecten houden een winterslaap, de meeste bessen en zaden zijn weggekaapt en valfruit is door wormen opgegeten. Help vogels de winter door!

Vogelhuisje knutselen

Strooi af en toe een handje vogelvoer in de tuin. Of knutsel je eigen voerbakje. Vogelhuisjes maak je eenvoudig van een schoongespoeld melk- of sinaasappelpak. Je kunt ze beschilderen en het pak met hulp van je ouders aflakken, zodat de verf niet loslaat en het huisje waterdicht blijft. Wat vogelvoer erin, ophangen in de tuin of op het balkon en geduldig wachten op de eerste vogels.

Petfles met pollepels

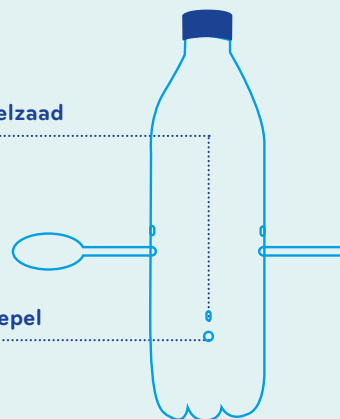
Je kunt ook een huisje maken van een petfles. Snij zoals op de afbeelding vier kruisjes in de fles waar een oude pollepel doorheen gestoken wordt. Zorg er voor dat de steel van de pollepel iets schuin omhoog steekt met de lepel op het laagste punt. Boven de lepel maak je het gat in de fles wat groter zodat het voer naar buiten op de lepel kan rollen. Vul na het plaatsen van de pollepels de fles met vogelvoer, dop erop en touwtje eraan. Hang in een boom, struik of aan het balkon en geniet van de vogeltjes.

Boom met pindakaas

Vogels zijn gek op zaden en noten maar in de winter willen ze ook graag wat vet eten. Hierdoor krijgen ze een vetlaagje onder de huid zodat ze niet zo snel afkoelen in de vrieskou. In pinda's zit veel vet. Pindakaas zonder zout kun je op een tak smeren of in een open bakje ophangen. Zijn vogels gek op!

Gaatjes voor vogelzaad

Gaatjes voor pollepel

'Bij langdurige kou haalt Waternet de IJsnota uit de kast'

Waternet zuivert drinkwater in de Amsterdamse Waterleidingduinen, voert afvalwater af, houdt het oppervlaktewater schoon en onderhoudt dijken, sluizen en gemalen. In 'Mijn water' vertellen klanten van Waternet over het gebruik van Amsterdams leidingwater.

Wie?

Bob Maas is onbezoldigd ijsmeester in Amsterdam. Zodra Koning Winter de scepter zwaait, loopt Bob zich warm voor ijspret in onze hoofdstad. Hij wordt ingevlogen om overal de ijskwaliteit te meten. "Iedereen klopt bij mij aan, van stadsdeel tot ijsvereniging. Hoe meer mensen iets willen organiseren, hoe leuker ik dat vind, want Amsterdam moet bruisen."

Wat(er)?

Water bevriest niet direct als de buitentemperatuur onder het vriespunt daalt. Eerst moet het water zelf kouder dan 0-graden zijn. Als dat zo is, komt Bob in actie. Hij meet ijsdiktes en adviseert organisaties

zoals Waternet. Over ijs evenementen bijvoorbeeld, want Bob houdt wel van een feestje. "Maar veiligheid gaat boven alles. Zo maakt een sneeuwlaag het ijs koekiger en dus allesbehalve betrouwbaar."

Waar?

De Amsterdamse grachten. In de winters van 2011 en 2012 werd daar volop geschaatst. "Dat was sinds 1997 niet meer voorgekomen. Dat het toen wel lukte, was te danken aan Waternet, dat bij langdurige kou de IJsnota uit de kast haalt. Dan gaat de Eenhoornsluis aan de Prinsengracht dicht, wat de stroming uit het water haalt, zodat de grachten sneller bevriezen. Voor ijspret moet er minstens 15 centimeter liggen. Bij grote evenementen is crowd control belangrijk. Want als er te veel mensen op het ijs staan, kan het alsnog misgaan." Als we sommige wetenschappers mogen geloven, is er kans dat Amsterdammers de komende jaren vaker op het ijs staan. Want de opwarming van de aarde zorgt volgens hen in onze streken gek genoeg voor koudere winters door veranderende luchtstromen. Bob: "Eerst zien, dan pas geloven."

Wintervacht

In het najaar maken veel dieren een wintervacht aan. Die beschermt tegen barre kou en komt bij sommige dieren zelfs in schutkleuren tevoorschijn. Ook de vaste bewoners en wintergasten van de Waterleidingduinen doen van november tot maart een andere jas aan.

ZAAGBEK

In de AWD is de grote zaagbek een echte wintergast. Vanuit hun Noord-Europese broedgebieden zijn deze viseters in een nieuw verenkleed aan komen vliegen. Vlak na de broedperiode gaan zaagbekken in het hoge noorden in de rui. Hierbij verliezen ze hun versleten slag- en staartpenen, waardoor ze zeker een maand niet vliegen. Hun nieuwe verenpak stoomt ze klaar voor de vogeltrek. Ook is hun tooi warm en waterproof (vet) genoeg om in topconditie te blijven in winterkou.

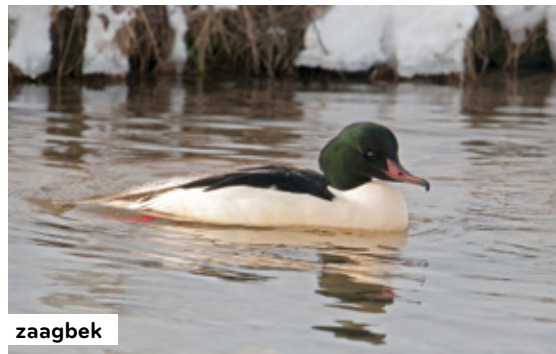
VOS

Aan het eind van de zomer verandert een vossenpels in een echte wintervacht. De dekharen worden langer en de ondervacht wordt dikker. Doordat de

dekharen overeind gaan staan lijkt een wintervos altijd wat groter dan een zomervos. De wintervacht groeit door tot in januari. Veel dekharen vertonen in de winter aan het uiteinde witte ringen waardoor de pels een lichter uiterlijk krijgt. Vooral op de rug. Hierdoor past de vos prima in een kleurloos winterlandschap.

SNOEK

In zeeën rond de Noord- en Zuidpool maken vissen antivrieseiwitten aan om in zeewater tot -1,9 graden Celsius te overleven. In zoet water doen vissen iets anders tegen de kou. Zo worden snoeken minder actief, zodat ze geen energie verspillen die nodig is om de wintermaanden door te komen. Ook hebben ze zich van voor- tot najaar flink vol gegeten en een vetlaagje aangemaakt. Geen overbodige luxe, want in water dat een groot deel van winterse dagen donker is, gaan vissen minder vaak op jacht. In de AWD hebben vissen het trouwens getroffen. Doordat het water altijd stroomt, vriest het vrijwel nergens dicht en is er altijd voldoende zuurstof aanwezig.

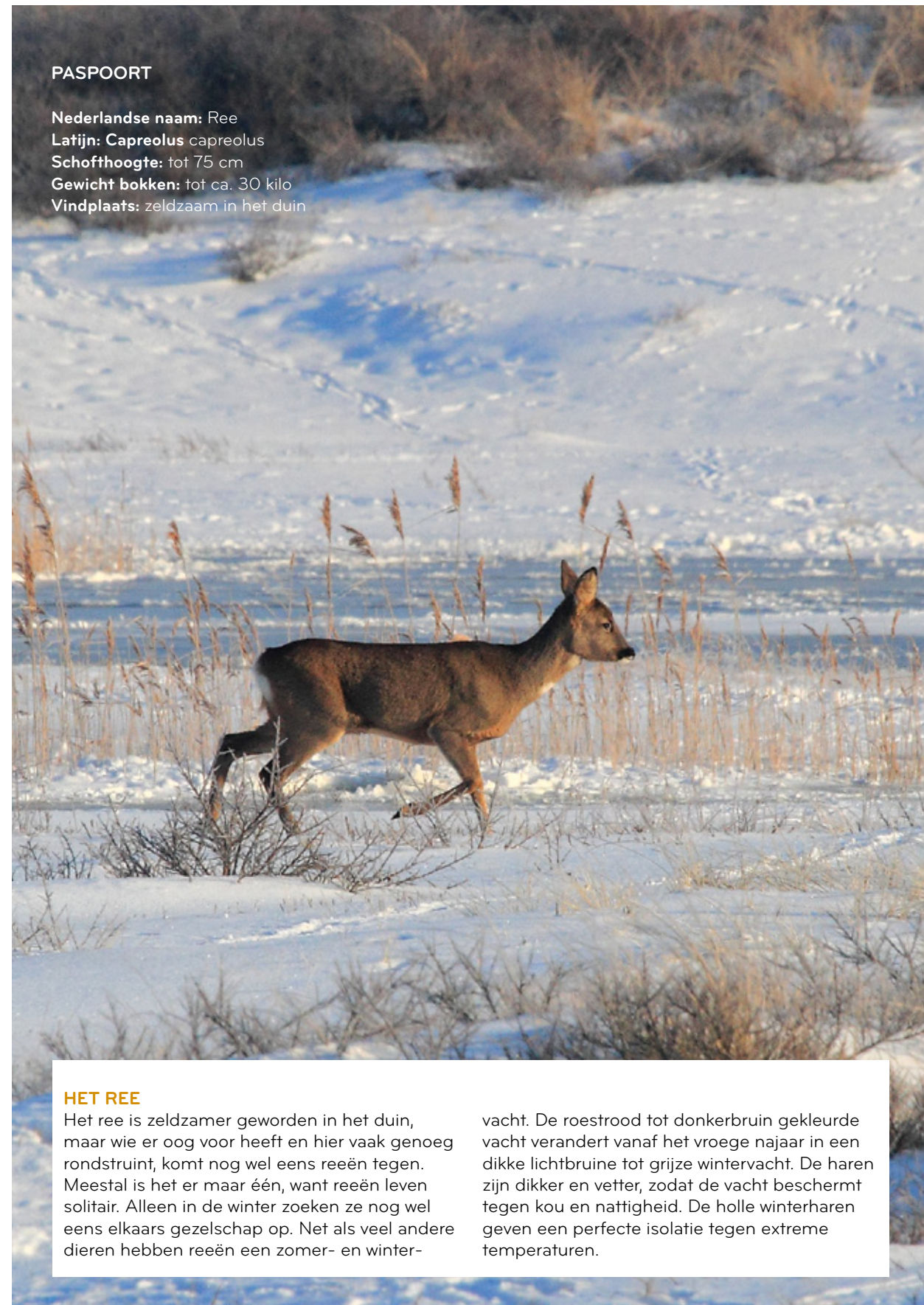
zaagbek

vos

PASPOORT

Nederlandse naam: Ree
Latijn: *Capreolus capreolus*
Schofthoogte: tot 75 cm
Gewicht bokken: tot ca. 30 kilo
Vindplaats: zeldzaam in het duin

HET REE

Het ree is zeldzamer geworden in het duin, maar wie er oog voor heeft en hier vaak genoeg rondstruikt, komt nog wel eens reeën tegen. Meestal is het er maar één, want reeën leven solitair. Alleen in de winter zoeken ze nog wel eens elkaars gezelschap op. Net als veel andere dieren hebben reeën een zomer- en winter-

vacht. De roestrood tot donkerbruin gekleurde vacht verandert vanaf het vroege najaar in een dikke lichtbruine tot grijze wintervacht. De haren zijn dikker en vetter, zodat de vacht beschermt tegen kou en nattigheid. De holle winterharen geven een perfecte isolatie tegen extreme temperaturen.

Tip van boswachter Gerard Vroeger had je nog echte winters

Struinen staat dit keer vol historie. Verhalen over vroegere bewoners en veldnamen die de geschiedenis van het duin verbergen. Paardenkerkhof, Paradijsveld en de Renbaan zijn namen uit het roemrijke verleden van de Waterleidingduinen. Ik hoor van oud-medewerkers ook regelmatig interessante verhalen over vroeger. Vaak vertellen ze over 'de echte koude winters'. Twee jaar geleden hadden we toch ook een behoorlijk koude winter! Dieren hoor je hier niet over. Die nemen voorzorgsmaatregelen en handelen. Vogels zorgen voor een dik verenpak of vertrekken naar warmere oorden. Zoogdieren krijgen een dikke wintervacht en leggen een vetvoorraad aan. Andere dieren slaan aan het hamsteren, zoals eekhoorns, eksters en gaaien. Vleermuizen, hagedissen en padden zoeken een veilig onderkomen voor hun winterslaap. In echt strenge winters overleven de zwakke en zieke dieren niet. Dat is een schifting van de natuur. Ik heb een trui aangetrokken en handschoenen aangedaan. Het is kouder dan ik dacht. Daarom haal ik ook maar mijn sjaal uit de fietstas en vervolg mijn surveillanceronde. Brrrr...

Werkzaamheden

Na een zeer zacht, bijna warm najaar is de winter langzaam begonnen.

Amerikaanse Vogelkers verwijderen

In het Middenduin en ten zuiden van het Vliegersmonument wordt tot eind dit jaar nog volop gewerkt. Grote delen van het terrein worden er vrijgemaakt van Amerikaanse vogelkers (prunus), een woekerboom die het uitzicht wegneemt. Gelukkig krijgt het duin nu ook in het noordelijk deel weer als vanouds een open karakter, nu de grote prunus-zaadbomen verdwijnen. Deze werkzaamheden zijn onderdeel van het Europese LIFE+ project.

Plaggen en uitdiepen

Elders zijn we druk met plaggen van dikke, kalkarme vegetatielagen. Plaatselijk worden poelen uitgediept. Op diverse plekken gaan we rasters vervangen of verwijderen.

Hulp van vrijwilligers

Vrijwilligers van de maandag- en woensdagploeg gaan ook hard aan de slag, ze helpen ons o.a. met het verwijderen van prunus, open houden van stuifkuilen en het repareren van rasters.

Ijsrooster

Bij zwaar winterweer wordt het werkrooster aangepast. Er is een ijsrooster opgesteld om de waterloop bij duikers en U-bakken ijsvrij te houden. Als de vorst invalt, kunnen collega's van Waternet in Amsterdam hun grondwerkzaamheden niet uitvoeren. In het duin krijgen wij dan hulp uit Amsterdam bij het snoeien en het verwijderen van prunus.

Alleen nog pinnen

Vanaf maandag 5 januari 2015 kunt u alleen nog pinnen bij de betaalautomaten van de Amsterdamse Waterleidingduinen. Het is dan niet meer mogelijk om met contant geld te betalen. Bij het bezoekerscentrum bij ingang Oase kunt u nog wel gewoon met contant geld blijven betalen.

Lekkere zeereep

We hebben er een nieuw streekproductje bij. In het bezoekerscentrum kunt u binnenkort een heerlijke zeereep kopen. Gemaakt van muesli en chocola, de perfecte combinatie van gezond en lekker.

Mooie foto's gemaakt?
Plaats ze op
waternet.nl/AWD

Excursies geschiedenis van het duin

Op 10 januari neemt de boswachter u mee langs de historie van het Renbaanveld, via het Paradijsveld naar de plek waar het in 1853 allemaal begon met de dichter Jacob van Lennep uit Amsterdam. Op 12 maart gaat de excursie via boerderij Panneland naar het Paardenkerkhof, en ook hier eindigen we met koffie bij Van Lennep. De AWD heeft een enorm rijke historie, zie ook pagina 4 en 6.

COLOFON

Struinen is een uitgave van Waternet en wordt op verzoek gratis toegezonden. U kunt zich aanmelden via struinen@waternet.nl

Redactie: Afdelingen Bron & natuurbeheer en Communicatie, Waternet

Artdirectie en ontwerp:
Lava.nl

Tekst:
Michel Verschoor

Aan deze Struinen werkten mee:
Miranda Kok, Gerard Scholten,
Peter Olijhoek, Saskia Voolstra

Fotografie: Alwin Slomp, Gerard Scholten, Joop Hilster, Piet Broekhof, Elmer van der Marel, Ron Offermans, Arie Griffioen, Chris van Daalen

Tips voor de redactie:
struinen@waternet.nl
Vogelenzangseweg 21
2114 BA Vogelenzang

16 activiteitenkalender Amsterdamse Waterleidingduinen

Aanmelden via www.waternet.nl/AWD

DEC

ZO 21	Lichtjeswandeling Met marshmallows in het vuur, een zingende kerstboom en een levende kerststal.	16:30	BC De Oranjekom	€2,50-
-------	--	-------	-----------------	--------

JAN

ZO 4 / ZO 18	Wandeling met natuurgidsen	13:00	BC De Oranjekom	gratis
ZA 10	Geschiedenis van het duin (in busje) 🚐 Via Renbaanveld, door het Paradijs en op de koffie bij Van Lennep	14:30	ingang Zandvoortselaan	€ 10,-
ZO 11	Wandeling voor vroege vogels met natuurgidsen	8:30	ingang Oase	gratis
WO 14	LIFE+ excursie: met busje langs werk in uitvoering 🚐	13:00	BC De Oranjekom	gratis
ZA 24	Wilde zwanen in het 'verboden gebied' 🚐	15:00	ingang Zandvoortselaan	€ 7,50
WO 28	LIFE+ excursie: met busje langs werk in uitvoering 🚐	13:00	BC De Oranjekom	gratis

FEB

ZO 1 / ZO 15	Wandeling met natuurgidsen	13:00	BC De Oranjekom	gratis
WO 4	LIFE+ excursie: met busje langs werk in uitvoering 🚐	13:00	BC De Oranjekom	gratis
ZO 8	Wandeling voor vroege vogels met natuurgidsen	8:00	ingang De Zilk	gratis
WO 18	LIFE+ excursie: met busje langs werk in uitvoering 🚐	13:00	BC De Oranjekom	gratis
WO 25	Hoe word ik boswachter? Voor kinderen van 8-12 jaar 🚐	15:00	ingang Panneland	€ 7,50

MRT

ZO 1 / ZO 15	Wandeling met natuurgidsen	13:00	BC De Oranjekom	gratis
WO 4	LIFE+ excursie: met busje langs werk in uitvoering 🚐	13:00	BC De Oranjekom	gratis
ZA 7	Cursus vogelgeluiden voor beginners 🚐 4 april en 2 mei andere starttijden	7:30	ingang Oase	gratis
ZO 8	Wandeling voor vroege vogels met natuurgidsen	7:00	ingang Zandvoortselaan	gratis
DO 12	Geschiedenis van het duin (in busje) 🚐 Via boerderij Panneland naar Paardenkerkhof en op de koffie bij Van Lennep	16:00	ingang Panneland	€ 10,-
WO 18	Workshop natuurfotografie voor beginners (vanaf 16 jr) 🚐	7:00	BC De Oranjekom	€ 10,-
VR 27	Fietsexcursie LIFE+: langs werk in uitvoering 🚐	13:00	BC De Oranjekom	gratis

BC Bezoekerscentrum 🚐 Bij deze excursie is aanmelden nodig en geldt een maximum aantal deelnemers 🗑️ toegangskaartje altijd verplicht

Bezoekerscentrum De Oranjekom
1e Leyweg 6 (ingang Oase)
2114 BH Vogelenzang
Telefoon: 020 - 608 75 95
Dinsdag t/m zondag 10.00 – 17.00 uur
En op alle feestdagen

Meer informatie en aanmelden
Op onze website vindt u meer informatie over deze en andere excursies en evenementen.
www.waternet.nl/awd

Over Waternet
Waternet houdt zich als eerste organisatie in Nederland bezig met de hele cyclus van water: het schoonmaken en aanvoeren van drinkwater, afvoeren van afvalwater en het onderhouden van dijken en waterkeringen.